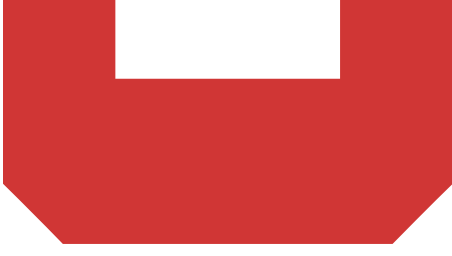

Veje til et styrket samarbejde mellem skole og hjem

– støtte til forældre med
skriftsprogsvanskeligheder

Temaoplæg, ORD25

Julie Fredsø-Rauer,
Professionshøjskolen Absalon
jufr@pha.dk / 72 48 12 66

Min baggrund

- Cand.mag. i audiologopædi
- Professionshøjskolen Absalon
- Efter-/videreuddannelserne *Læsevejledning i grundskolen og Ordblindelærer i grundskolen*

Kompetencer indenfor:

- Skriftsprogstilegnelse, - udvikling og - undervisning
- Læse- og skrivevanskeligheder hos børn, unge og voksne
- Forebyggende, foregribende og indgribende undervisning af elever i skriftsprogsvanskeligheder
- Didaktisk anvendelse af læse-/skriveteknologi
- Inkluderende læringsmiljøer i praksis, herunder ordblindevenlig skole

Hvorfor dette oplæg?

Ordblindepakke V, initiativ 4

Forsøg med tilbud om screening af forældre til børn med ordblindhed

Formål med forsøget: Etablere systematisk opsporing af voksne med ordblindhed

Et samarbejdet mellem STUK, Marie Wolter Bertelsen (NVOL) og jeg

I dag → fokus på
forældresamarbejdet og de initiativer
skolen kan igangsætte for at styrke
samarbejdet

Carina Helligsø Allentoft Jensen
forklarer om mødet med Aula, når
man er ordblind forælder.

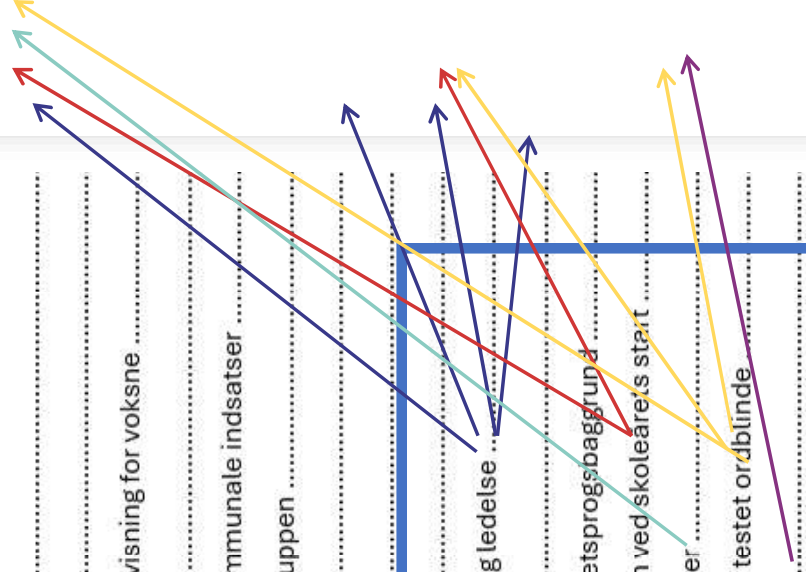
*Hvilke tanker igangsætter det hos jer, når
Carina nævner dette?*

*Er det allerede noget, I tager højde for på
jeres skole / i jeres klasseteam?*

Inspirationskataloget

Indhold

Indhold	
Oversigt over produkter	
Del 1 – Samarbejde uden for skolen	
Forslag 1A - Kontakt udbyder af ordblindeundervisning for voksne	
Forslag 1B - Kontakt biblioteker	
Forslag 1C - Samarbejd med andre skoler og kommunale indsatser	
Forslag 1D - Klæd KUI/UU-vejledere på til målgruppen	
Forslag 1E – Brug uge 40	
Forslag 1F - Brug dit onlinenetværk	
Del 2: Tiltag internt på skolen	
Forslag 2A – Vidensdeling med skolens lærere og ledelse	
Forslag 2B – Brug uge 40	
Forslag 2C – Samarbejd med forældre med andetsprogsbaggrund	
Forslag 2D – Fælles forældremøder for årgangen ved skolearets start	
Forslag 2E - Overlevering af barnets testresultater	
Forslag 2F – LST-kurser til forældre, hvis børn er testet ordblinde	
Forslag 2G – Oprettelse af forældrenetværk	

Et eksempel..

Begrundelse for
inddragelse af tiltag

Forslag til hvilke produkter der
kan inddrages samt hvordan

Forslag 2A

— Vidensdeling med skolens lærere og ledelse

- Elevers lærer har den primære kontakt til forældrene, derfor vigtigt med basal viden omkring forældre i skriftsprogsvanskeligheder
- Skriv opkvalificering af skolens ansatte ind i *skolens årshjul*

Konkrete initiativer for at sikre vidensdeling:

- Kort oplæg ved skoleårets start
- Pjecen "*Ordblindeundervisning for voksne*" samt plakaten "*5 gode råd til læreren*"* udleveres til alle ansatte.
- *Slides til pluk* kan bruges til inspiration

Slides til pluk

*Pluk af disse slides til jeres forskellige behov

Karin Volden Berntsen, faglig konsulent
Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læringsvanskeligheder
Videofremviser til skole og uddannelse
Videncenteret for Ordblindhed og andre Læringsvanskeligheder

Kan med fordel udleveres til alle ansatte

Kan hænges op på lærernes fællesarealer

Slides til pluk

Pluk af disse slides til jeres forskellige behov

Marie Wolter Berntsen, faglig konsulent
Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder
Julie Frede Bang, adjunkt
Professionshøjskolen Absalon

Målgruppen for forsøget

- De følgende slides kan bruges til at oplyse om skriftsprogsvanskeligheder
- Disse slides er til jeres brug internt på skolen, men er *ikke* tiltænkt til forældrene. Slides til anvendelse i forældresamarbejde findes længere nede i slides.
- Husk at se noter til slides – der står flere forklaringer der

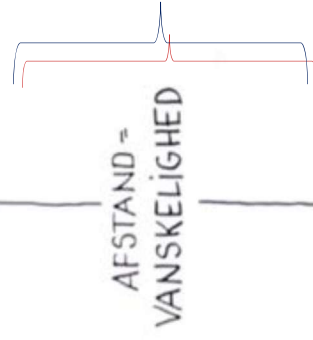
Skriftprogrsvanskeligheder som kontinuum

Ordblindhed (dysleksi)
er markante
vanskeligheder med at
lære at bruge skriftens
lydprincip
(Elbro, 2021)

Krav og færdigheder

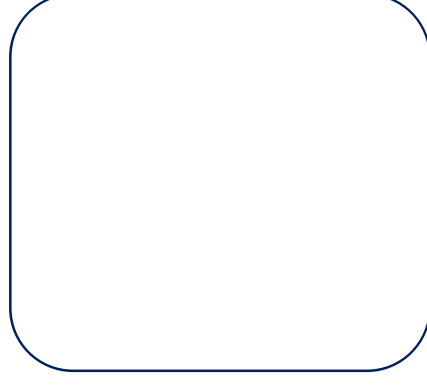
Store krav til
Mindre krav til
skriftsprogligt
arbejde i jobbet

KRAV

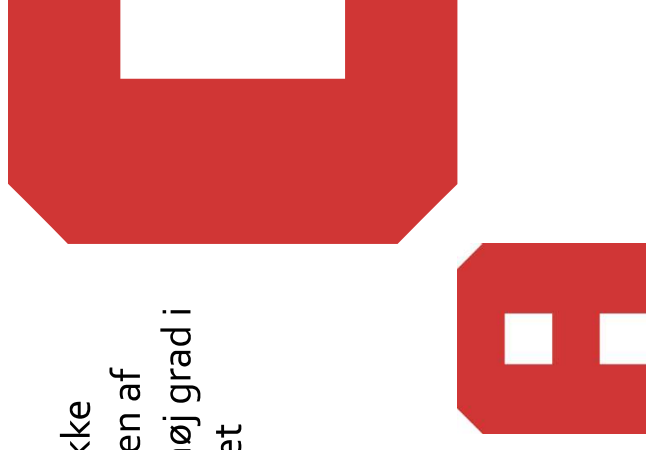

FÆRDIGHEDER

Store krav til
Mindre krav til
skriftsprogligt
arbejde i jobbet

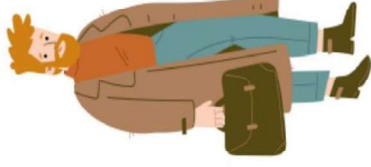
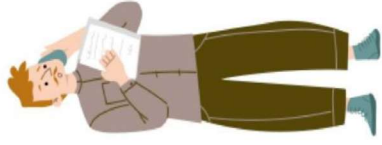

→ Oplevelsen af handicap er ikke nødvendigvis relateret til graden af ordblindhed, men defineres i høj grad i mødet med omverdenen og det samfund vi lever i.

Ændrede livsvilkår

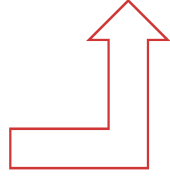
Man får nyt job

Man mister sin
ægtefælle

Man bliver forældre

Man bliver skilt

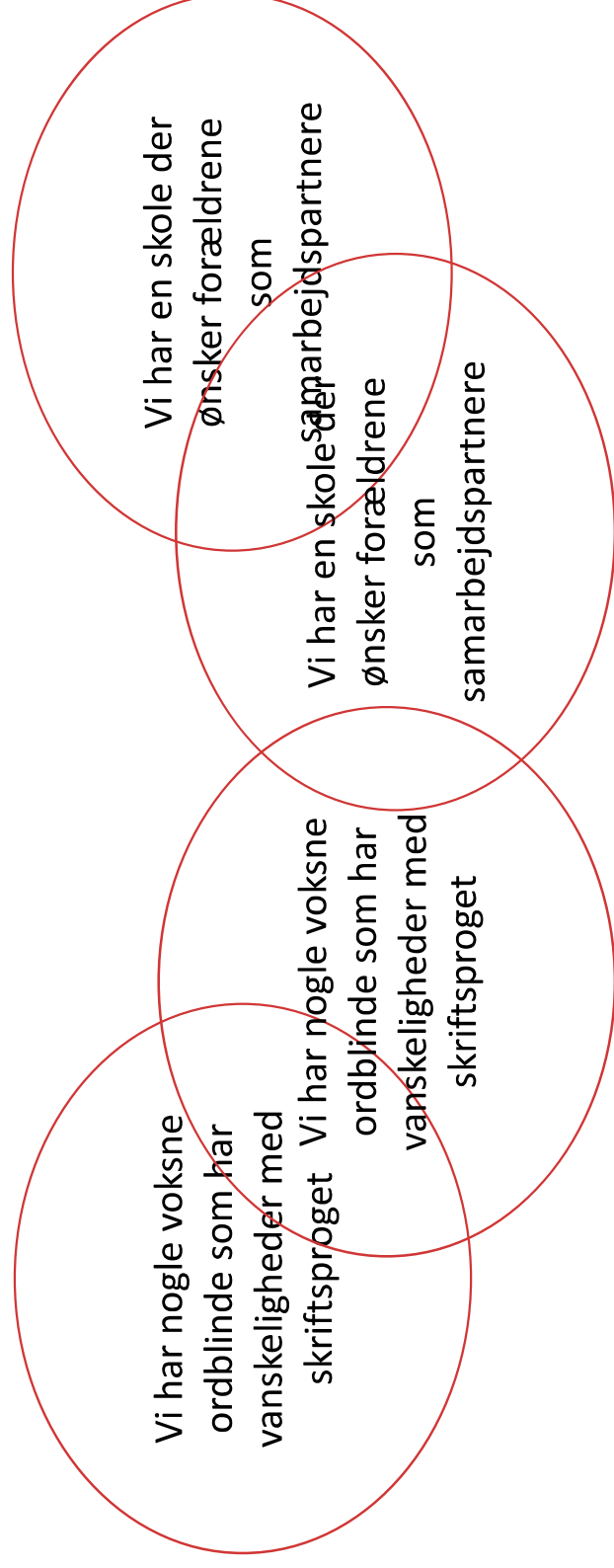

Nye krav kommer i spil.
Handicapoplevelsen er ikke statisk

En tung bagage

- Et liv med skriftsproglige vanskeligheder kan præge selvopfattelsen og troen på egen læring – det ved vi.
- Voksne ordblinde (og børn) kan have *negative emotionelle følger* af ordblindhed der sætter spor ind i voksenlivet, fx
 - Lavt selvværd, frustration, manglende selvtillid, skam, angst
- Når der kommer nye krav som overstiger færdighederne, kan følelserne dukke op igen, og man bliver sårbar.
 - Alene tanken om at skulle på skolebænken igen kan virke helt uoverskuelig
→ Evt. ordblindetest og – undervisning skal altså præsenteres med en dyb empati og forståelse for de oplevelser og følelser det kan associeres med.

Hvorfor skal skolen ”blande” sig i forældrenes evt. skriftsprogsvanskeligheder?

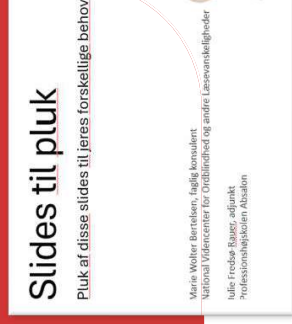
Fra modspiller til medspiller = initiativer

Forslag 2D – Fælles forældremøder for årgangen ved skoleårets start

Læsevejleder/ordblindelærer kan informere om:

- Vigtigheden af tidlig identifikation af ordblindhed
- Information om hhv. sprogvurdering i o. klasse, screening af læsevanskeligheder i 1. klasse og Risikotest for Ordblindhed.
- Viden om det arvelige aspekt af ordblindhed
- Opfordring til at forældre informerer lærere eller læsevejleder/ordblindelærer, hvis der er kendskab til ordblindhed i familien

Et frø bliver sået...

Fælles forældremøder for årgangen ved skoleårets start

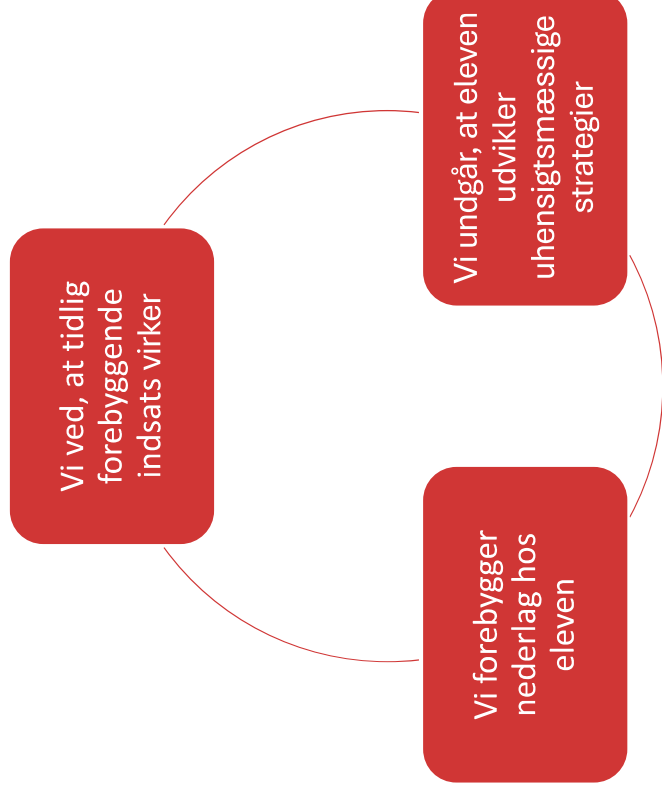

- De følgende slides kan anvendes til at informere om
 - Tidlig identifikation af ordblindhed
 - Screening og test relateret til tidlig identifikation
 - Det arvelige aspekt af ordblindhed
- Husk at se noter til slides – der står flere forklaringer der
- OBS: husk at have pjecen “Ordblindeundervisning for voksne” med i tasken, hvis forældre skulle henvende sig om muligheder for ordblindetest og/eller –undervisning på dette møde.

Fordele ved tidlig opsporing og forebyggelse

I løbet af indskolingen vil I (og jeres børn) møde et fokus på tidlig identifikation af læsevanskeligheder.

Hvorfor nu det?

Slides til pluk

Pluk af disse slides til jeres forskellige behov

Mette Wieler, forsker, og Lise Jespersen
Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder
Lise Jespersen, adjunkt
Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder

Vigtigheden af tidlig opsporing

Obligatorisk redskab til sprogvurdering i børnehaveklassen	Screening for læsevanskeligheder i 1. klasse	Risikotest for ordblindhed
• Skal bidrage til at undervisningen imødekommer både klassens og den enkelte elevs forudsætninger fra start o. klasse • Skal bidrage til systematisk og ensartet vurdering nationalt • Iværksættes skoleåret 24/25	• IT-støttet klassebaseret screening for læsevanskeligheder • Skal medvirke til at skolerne bedre kan identificere elever med læsevanskeligheder • Skal bidrage til at skolerne får et bedre fagligt grundlag for at opdage elever der bør gennemføre Risikotest for ordblindhed	• Obligatorisk at tilbyde elever med specifikke tegn på læsevanskeligheder Risikotest for Ordblindhed • Kan anvendes slut BH-klasse, midt 1. og slut 1. klasse

Hvordan kan I som forældre støtte skolens arbejde?

- Ordblindhed kan være arveligt
- Har I ordblindhed i den nærmeste familie (mor, far, onkel, fætter, farmor..) - giv da gerne skolen besked

Slides til pluk

Pluk af disse slides til jeres forskellige behov

Marie Welzer Berntsen, faglig konsulent
Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder
Helle Frøden Jørgensen, sekretær
Professionshøjskolen Absalon

Forslag 2E - Overlevering af barnets testresultater

Barnets ordblinderesultat kan ruske op i forældres egen skolegang

- Følelser som skyld og skam (arvelighed)
- Overføre egne oplevelser til deres børn

Fordel at der er tale om en mundtlig overlevering

- Mulighed for at tilbyde en forståelsesramme i forhold til, hvad ordblindhed er
- Hvilken betydning det har for eleven
- Barnets narrativ
- Imødekomme evt. spørgsmål

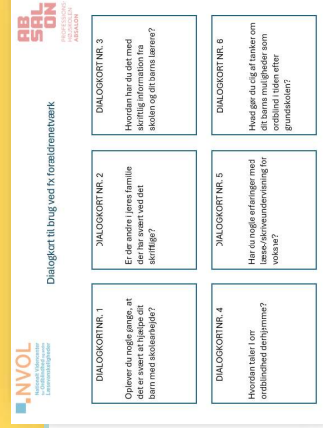
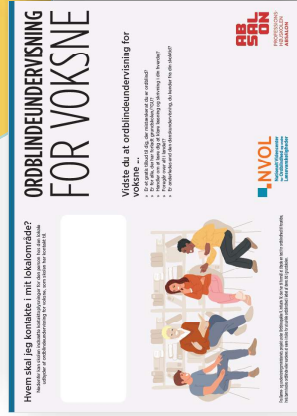
Forældrene som aktive medspillere

Forslag 2F – LST-kurser til forældre, hvis børn er testet ordblinde

Forældrene kan få

- Viden om ordblindhed og læsning for/med deres børn
- Viden om skolens tiltag i forhold til ordblindhed
- Får instruktion i grundlæggende LST-funktioner
- Viden om hvordan de som forældre bedst kan støtte deres børn hjemme i forhold til skolen

LST-kurser til forældre

- De følgende slides kan anvendes, når man afholder kurser for forældre, hvis børn lige har fået udleveret læse-/skriveteknologi:
- De kan anvendes til at informere om
 - Skriftsprogsvanskeligheder, hvad er det og hvem er det?
 - Genetisk arv
 - En tung bagage
- Husk at se noter til slides – der står flere forklaringer der

Slides til pluk
Pluk af disse slides til jeres forskellige behov

Adrian Wilson, British Library, Leeds University
National Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder
© 2016 British Library
National Videncenter for Ordblindhed

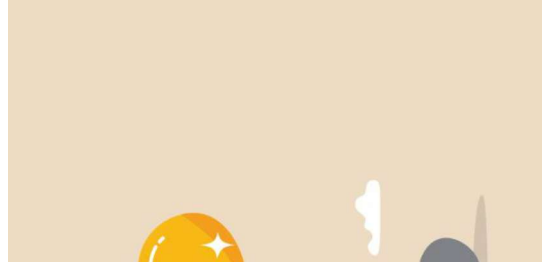
Hvad er ordblindhed?

Som ordblind har man særlig svært at *lære* at koble bogstav og lyd, fx:

/lys/ > [l] [y] [s]

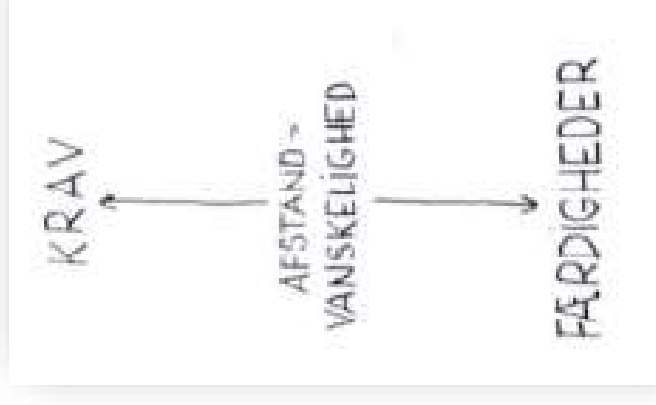
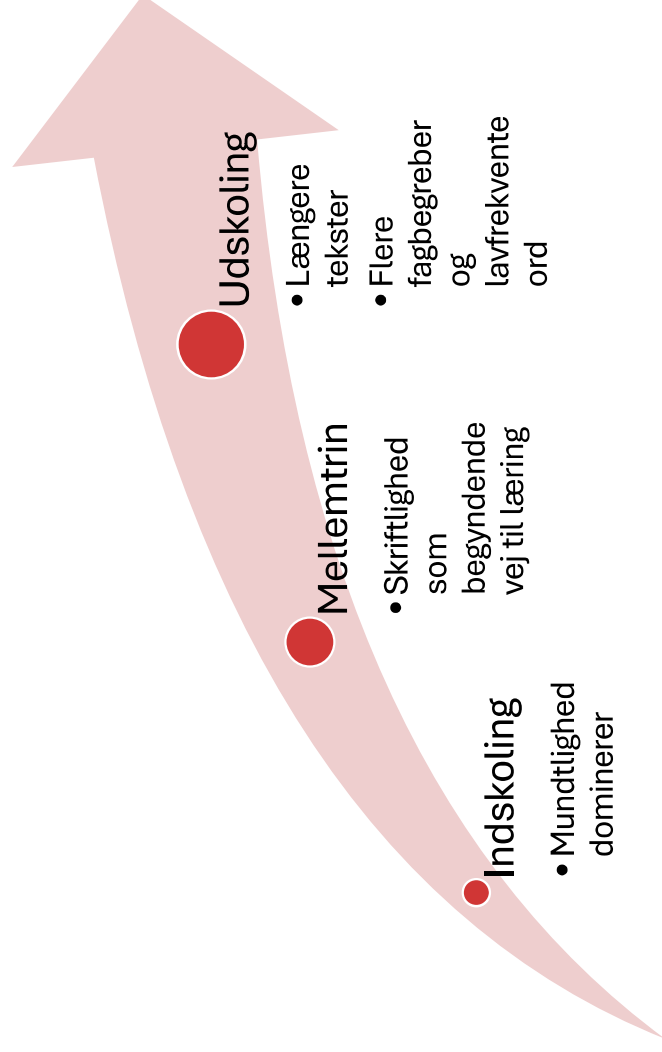
Man kan træne og blive bedre, men ordblindheden vil altid være der.

Hvordan kan I som forældre støtte skolens arbejde?

- Ordblindhed har et arveligt aspekt
- Har I ordblindhed i den nærmeste familie (mor, far, onkel, fætter, farmor..) - giv da gerne skolen besked
- Læsning med jeres barn i hjemmet

Krav og færdigheder

- Krav om læsning og skrivning stiger løbende gennem grundskoling
- Derfor er det også vigtigt, at vi hurtigt sætter ind, når vi opdager ordblindhed, så børnene fortsat kan deltage i undervisning på lige vilkår med deres klassekammerater.

Ændrede livsvilkår

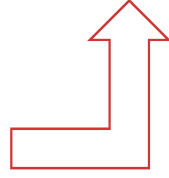
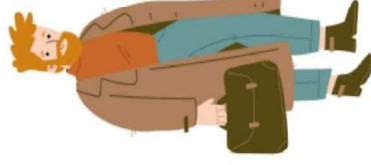
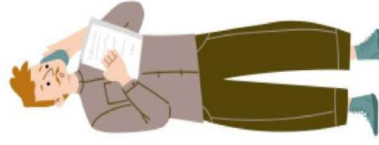
Man kommer
under uddannelse

Man kan få nyt job
eller funktioner

Man kan blive
forældre

Man kan blive
skilt

Man kan miste sin
ægtefælle

Nye krav kommer i spil.
Oplevelsen af vanskeligheden er ikke statisk

Hvordan kan I støtte jeres barn i mødet med skriftsproglige krav?

Lad ikke
ordblindheden være
den bærende
fortælling om barnet

Støt op om LST*

- Vær nysgerrige på LST
- Italesæt det positivt

Vær positive
rollemodeller

Vær positive om
fremtidens
muligheder

*Læse-/skriveteknologi

Støtte i grundskoletiden

Læse-/skriveteknologi (LST)

- Folkeskole > kommune/skole-budget
- Privatskole > SPS

NOTA

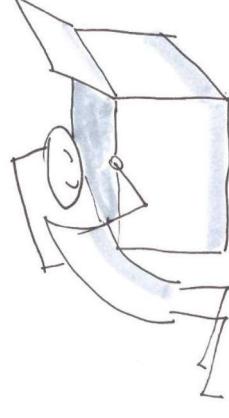
- Skolebøger
- Fritidslæsning

Støtte i undervisning

- Inkluderende undervisning
- Læsevejleder
- Eksamensvilkår
- Andet

Specialundervisning

- Andre tilbud uden for klasserummet
- Private tilbud

Støtte i studietiden – ung og voksen

- Læse-/skriveteknologi (LST)
 - NOTA
 - Studiebøger
 - Fritidslæsning
- SPS
 - Specialundervisning
 - Studiestøtte (SPS)
 - OBU > VUC/AOF/sprogskole mm
- Støtte i undervisning
- Inkluderende undervisning
- Læsevejleder
- Eksamensvilkår
- Andet

Støtte uden for uddannelse

Læse-/skriveteknologi (LST)

- Privat > kommune
- Job > jobcenter
- Selvbetal

NOTA

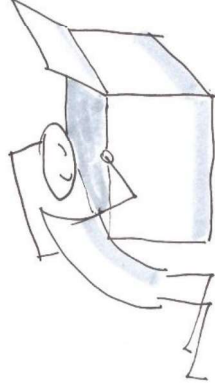
- Fritidslæsning

Støtte i job/privat

- Personlig assistance
- Andet

Specialundervisning

- OBU > VUC/AOF/sprogskole mm

Forslag 2G – Oprettelse af forældrenetværk

Forældrenetværk på tværs af årgange, hvor der er

- Rum til at tale om ting der er svære
- Mulighed for at dele erfaringer og tanker

Indhold på forældrenetværk kan fx være

- Hvordan man som forældre tackler lektielæsning hjemme, hvad enten man selv oplever vanskeligheder med sproget eller ej
- Fokus på de emotionelle følger af ordblindhed
- *Dialogkort* til erfaringsudveksling og som samtalestartere

Skolen som tillidsskaber

- Læsevejleder / ordblindelærer skal forstå emnets ømtålelighed
- Læsevejleder / ordblindelærer skal forstå egen "magt"
- Læsevejleder / ordblindelærer skal skabe et trygt og sikkert rum
- Læsevejleder / ordblindelærer skal vide, hvor voksne skal henvende sig for ordblindetest og - undervisning

Derfor er samarbejdet med skolen så vigtigt

→ Når forældre får større forståelse for deres egen ordblindhed og egen ordblindehistorie, bliver de bedre medspillere for skolen og rollemodeller for deres børn

→ Møder skolen voksne ordblinde med en forståelsesramme og en indsigt i den bagage, de kan bære med sig, skaber skolen en unik mulighed

Perspektiver for anvendelse

Kan I se jer selv i disse initiativer?

Andre forslag?

Kan vi finde inspiration i dette forsøg/materiale i forhold
til elever i andre uddannelsesområder, fx FGU?

www.nvol.dk

Vidensområder → Skriftsprogsvanskeligheder

<https://nvol.dk/vidensomraader/skriftsprogsvanskeligheder/tema-side-opsporing-og-stoette-til-foraeldre-med-ordblindhed/>

Tak 😊

AB
SAL
ON

